

Op 22 december 2023 heeft de gemeente het ontwerpbestemmingsplan, de omgevingsvergunning en de MER (MilieuEffectRapportage) voor plan RISE ter visie gelegd. Hierbij ontvang u mijn zienswijze t.a.v. de concept-omgevingsvergunningen voor Rise en Lumière – respectievelijk met kenmerk OMV.23.09.00177 en OMV.23.09.00188 - als gepubliceerd in het bericht van het Gemeenteblad van 22 december 2023.

Geachte aanwezigen,

Als architectuurhistoricus en initiatiefnemer van het kennisplatform www.post65.nl wil ik bij deze bezwaar maken tegen de sloop van het woongebouw Pompenburg.

De karakteristieke architectuur van Pompenburg uit 1981 heeft cultuurhistorische betekenis. Het is een beeldbepalend gebouw op steenworp afstand van het Hofplein en het Hiltonhotel. Beeldbepalende objecten zijn van groot belang voor de identiteit, geschiedenis, cultuur en uitstraling van onze stad. In oktober 2022 is zelfs een motie aangenomen waarmee beeldbepalende objecten in bestemmingsplannen tegen sloop zijn beschermd. De Pompenburg is in meerdere cultuurhistorische onderzoeken aangemerkt als beeldbepalend. Zowel in Cultuurhistorische verkenning over Weena - Hofplein uit 2021 als in de cultuurhistorische verkenning die voor Rise is opgesteld uit 2023. Het ontwerpbestemmingsplan RISE neemt echter niet het gebouw Pompenburg op als beeldbepalend. De conclusies van meerdere cultuurhistorische verkenningen worden kortom ter zijde geschoven. Beeldbepalende objecten worden niet voor niets zo gelabeld.

Cultuurhistorische betekenis

In de jaren zeventig en tachtig werd er alles aan gedaan om de binnenstad van Rotterdam leefbaarder te maken. Er vond een metamorfose van de binnenstad plaats. In het ongezellig bevonden zakencentrum met vooral kantoren en winkels, kwamen meer uitgaansgelegenheden, er werd een grote nieuwe Centrale Bibliotheek gebouwd en er werden veel woningen bijgebouwd. Woningen die een eigen en bijzondere uitstraling hadden zoals de Kubuswoningen bij Blaak, de woningen aan het Sint Jacobsplein of de terraswoningen langs de Rotte en Delftsevaart. Kleurrijke en gevarieerde complexen die afweken van de gangbare woningbouw zoals die in de nieuwe buitenwijken was verzezen. In 1981 kwam de Pompenburg tot stand, een galerijflat die ook op allerlei manieren afwijkt van de standaard galerijflats. Geen rechte flat, meer een U-vormig galerijflat zodat er ruimte is voor een grote binnentuin. Met buitengevels van lichtgele baksteen. Met een onderlaag met winkels. Met een parkergarage onder die collectieve binnentuin. Met hele bijzondere taartpuntvormige woningen en met maisonnettes, allen met zeer goed ontworpen plattegronden. Met galerijen langs de binnengevel die afgewisseld worden met ruime balkons. Met verspringingen in de bouwhoogte zodat de woningen en binnentuin optimale bezonning krijgen. Kortom een unieke en zeer bijzondere galerijflat. En nog wel in het hart van de stad. Want dat was typerend voor de toenmalige politiek: in de stad Rotterdam werd gebouwd voor iedereen. Een groot gebouw met sociale woningbouw op een prominente locatie vlakbij het Hofplein.

Het plan om Pompenburg, een woongebouw naar ontwerp van de fameuze architect Carel Weeber, te slopen is geen goed plan en eigenlijk volledig achterhaald. In de afgelopen jaren is de waardering voor jong erfgoed, uit de zogenaamde post'65 periode, flink toegenomen. Reden om de robuuste U-vormige galerijflat die in prima staat verkeerd, vanuit cultuurhistorische overwegingen te behouden. Het is belangrijk om zorgvuldig met dit gebouw om te gaan, omdat met behoud van Pompenburg ook een stuk historische gelaagdheid van de stad wordt gewaarborgd. Zeker in Rotterdam is de geschiedenis al nauwelijks aanwezig en zouden we de sporen uit het recente verleden zoveel mogelijk moeten koesteren. Er dient met veel meer met respect naar de bestaande stad en naar de gebouwen uit de Post '65 periode gekeken te worden. Bij verdere verdichting en verduurzaming van de stad zou transformatie in plaats van sloop moeten plaatsvinden. De roep om dergelijke grote, betonnen constructies niet te slopen is ook vanuit duurzaamheidsoverwegingen steeds duidelijker geworden. Steeds meer onderzoeken tonen aan dat CO2 uitstoot bij sloop-nieuwbouw vele malen hoger is dan bij renovatie of transformatie. Sloopafval is bovendien een van de grootste afvalstromen in Europa.

Ten derde druist de sloop van Pompenburg in tegen de sociaal-maatschappelijke belangen omdat het appartementengebouw midden in het centrum hoge kwaliteit sociale woningen met een collectieve binnentuin en een parkeergarage biedt. De woningen zijn in goede conditie: slechts een paar jaar geleden zijn ze door Havensteder grondig gerenoveerd en verduurzaamd tot energielabel A. Juist in deze tijd waarin de tekorten in de woningbouw enorm zijn, valt de sloop van prima woningen niet goed te praten. Bewoners krijgen weliswaar een andere woning aangeboden maar een woning is meer dan vier muren en een dak, deze bewoners verliezen hun vertrouwde omgeving met hun burens en specifieke uitzicht. Bovendien zullen de sociale woningen in de nieuwbouw stukken kleiner worden. Wonen in de Pompenburg rond de binnentuin heeft kortom allerlei kwaliteiten die we niet overboord mogen gooien!